

Kohti väljempää Suomea

Keskusta
Se kotimainen.

Keskustan vaihtoehto monipaikkaiseksi Suomeksi

Keskustan teesit	4
1. Jokainen saa asua siellä, missä on onnellinen	4
2. Aikaa ja energiaa sille, mikä on tärkeää	4
3. Luonteva luontoyhteys kuuluu jokaiselle	4
4. Nopea nettiyhteys on kansalaisoikeus	4
5. Etätyö mahdollistaa monipaikkaisen elämän	5
6. Etätyö työllistää tasapuolisemmin ja tehokkaammin	5
7. Yhteiskäyttötilat yhdistävät ihmisiä yli alojen	5
8. Vaihtoehto kiireelle ja kulutushysterialle	6
9. Väljempi Suomi on kriisinkestävä ja huoltovarma	6
10. Väljempi Suomi on realistinen vaihtoehto	6
Keskustan yhteiskuntapoliittinen linja: keskittämispoliitikan aika on ohi	8
Olemme jo matkalla kohti uutta aikaa	11
Vauhdilla väljempään Suomeen – Keskustan toimenpide-ehdotukset	13
Edistetään etätyötä.....	13
Helpotetaan monipaikkaisuutta	17
Lisää luontoa ja väljyyttä kaupunkeihin	20
Matka kohti väljempää Suomea on alkanut – oletko mukana?	22

Keskustan teesit

1. Jokainen saa asua siellä, missä on onnellinen

Väljempi Suomi on hyvinvoivien ihmisten maa, jossa kaikilla on oikeus ja mahdollisuus tehdä työtä ja elää siellä, missä tuntee itsensä onnelliseksi. Monille se tarkoittaa omaa pihaa ja omenapuuta. Joillekin elämää maaseudun rauhassa – ehkä etätyötä tehden. Toisille taas asumista kaupungissa, jossa luonto on lähellä – usein jo taloyhtiön pihalla tai lähimetsässä. Yhä useammille väljempi Suomi tarkoittaa monipaikkaisuutta eli arjen jakamista useamman paikkakunnan kesken.

2. Aikaa ja energiaa sille, mikä on tärkeää

Väljempi Suomi tarkoittaa enemmän aikaa ja energiaa meille tärkeille asioille: perheelle, läheisille, harrastuksille, yhteisöille ja merkitykselliseltä tuntuvalla työllä.

Aikaa ja energiaa vapautuu, kun etätyö lyhentää työmatkat ja poistaa ruuhkat. Yritysten tuottavuus paranee, kun aikaa ei käytetä matkustamiseen. Samalla hidastetaan ilmastonmuutosta, kun päästöt pienenevät.

Hyvin johdettu etätyö antaa tekijänsä määrittää omat aikataulunsa ja työtapansa. Tietotekniikka ja automaatio pidetään hyvänä renkinä, joka tekee rasakan työn ja jättää palkitsevat tehtävät ihmisille.

3. Luonteva luontoyhteys kuuluu jokaiselle

Luonnon läheisyys parantaa tutkitusti hyvinvointiamme: laskee verenpainetta ja stressitasoja, vahvistaa kehon puolustusjärjestelmää, parantaa keskittymiskykyä ja nostaa mielialaa¹. Siksi jokaisella suomalaisella pitää olla oikeus maahan ja luontevaan luontoyhteyteen.

Luonto voi löytyä oman talon takapihalta, kesämökin laiturilta, lähimetsästä tai kansallispuistosta. Kun kaupunkisuunnittelussa luonnon läsnäolo nostetaan tärkeimpien tavoitteiden joukkoon, yhä useampi kaupunkilainen pääsee nauttimaan luonnosta puistoissa, viljelypalstoilla, siirtolapuutarhassa tai vaikka oman taloyhtiön puutarhapihassa.

4. Nopea nettiyhteys on kansalaisoikeus

Hyvin toimiva internetyhteys mahdollistaa etätyön ja etäopiskelun ja avaa kotimaan ja maailman markkinat verkossa toimiville yrityksille ja yhteisöille. Hyvät tietoliikenneyhteydet kaikkialle maahan luovat perustan tulevaisuuden liikenteelle, jossa itseohjautuvat kulkuneuvot täydentävät julkista liikennettä.

Yhä useammat julkiset palvelut ovat jo siirtyneet verkkoon. Siksi nopea nettiyhteys on jokaisen suomalaisen perusoikeus.

5. Etätyö mahdollistaa monipaikkaisen elämän

Vaikka etätyötä voi tehdä korttelin päässä pääkonttorilta, moni ottaa kannettavan tietokoneen kainaloonsa ja suuntaa välillä kauemmaksi: maaseutukotiin, mökille tai sukulaisiin.

Väljemmässä Suomessa kotipaikkakuntia voi olla kaksi tai useampia. Ensin e-kuntalaisuus ja myöhemmin monikuntalaisuus mahdollistavat peruspalveluiden saannin kaikilla kotipaikkakunnilla.

Mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kotipaikkakuntien päätöksentekoon vahvistaa kotiseuturakkautta. Kun on jokaisella kotipaikkakunnalla kotonaan eikä vain vierailulla, on myös helpompi osallistua yhdistystoimintaan sekä asukkaiden omaehtoiseen toimintaan.

Verotulojen jakautuminen jakaa hyvinvointia tasaisemmin eri kuntien välillä. Näin myös palveluja voidaan ylläpitää ja parantaa tasapuolisemmin ja saada kuntiin uusia asukkaita.

6. Etätyö työllistää tasapuolisemmin ja tehokkaammin

Etätyö avaa enemmän työtilaisuuksia. Unelmien työ voi löytyä toiselta puolelta maata – tai jopa maapalloa – ilman että on pakko jättää jäähyväiset tutulle ja turvalliselle kotipaikkakunnalle. Etätyö auttaa myös yrittäjiä ja yhteisöjä löytämään helpommin osaajia, kun työn tekeminen ei edellytä toiselle paikkakunnalle muuttamista.

Tunne siitä, että voi vaikuttaa itseään koskeviin asioihin vahvistaa toimijuutta sekä suojaa ahdistukselta ja masennukselta. Hyvin johdettu etätyö, joka antaa työntekijän määrätä omasta ajankäytöstään ja päättää missä hän työnsä tekee, lisää tuottavuutta lisäämättä kuormittavuutta. Työturvallisuuteen ja -hyvinvointiin panostaminen etätyössä palkitsee entistä paremmalla työkyvyllä ja pidemmällä työurilla.

Etätyö ja monipaikkaisuus luovat uusia työtilaisuuksia myös lähityötä tekeville. Suomalaisten jakautuessa tasaisemmin ympäri Suomea, palvelualueiden, hoitoalan ja opetusalan työntekijöille avautuu lisää työpaikkoja paikkakunnilla, jossa asumiskustannukset eivät ole kohtuuttoman korkeat palkkatasoon verrattuna.

7. Yhteiskäyttötilat yhdistävät ihmisiä yli alojen

Etätyön ikävin kääntöpuoli on yksinäisyys. Joka kuntaan perustettavat yhteiskäyttötilat etätyöläisille tarjoavat luontevan paikan saada sosiaalisia kontakteja. Samalla ne auttavat uusia asukkaita juurtumaan ja paikkakunnan etätyöläisiä tutustumaan toisiinsa. Parhaassa tapauksessa yhteiskäyttötilojen kahvihuoneissa ja saunatiloissa syntyy mullistavia ideoita, kun eri aloilla työskentelevät ihmiset innostuvat ratkomaan yhteisiä ongelmia.

8. Vaihtoehto kiireelle ja kulutushysterialle

Myynnin ammattilaiset tietävät, että ahdistuneena, stressaantuneena ja peloisamme ostamme enemmän tavaroita, joita emme tarvitse. Väljemmässä Suomessa meillä on enemmän aikaa unelle ja unelmille, luonteva yhteys luontoon ja tunne siitä, että kuulumme joukkoon. Emme enää etsi lohtua ja elämäniloa turhasta tavarasta vaan arvostamme enemmän elämyksiä ja aitoja kohtaamisia. Korjaamme ja kierrätämme vanhaa sen sijaan että ostaisimme aina uutta.

Etätyö vapauttaa valtavan määrän toimistiloja varsinkin kaupunkien keskuksissa. Samaan aikaan väestön keskittyminen suurimpiin kaupunkeihin hidastuu. Kun toimistorakennuksia palautetaan asumiskäyttöön, elämä palaa taas kaupunkien keskustoihin.

Vanhoiden keskusta-alueiden ulkopuolelle ei enää tarvitse rakentaa kivitalolähiöitä. Uudet asuinalueet voidaan pyhittää hiiltä sitoville ja ekologisille puusta tehdyille pienkerrostaloille, rivitaloille ja omakotitaloille. Kylämaisesti suunniteltu asuinympäristö edesauttaa yhteisöllisyyden syntymistä ja vähentää siten yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.

9. Väljempi Suomi on kriisinkestävä ja huoltovarma

Väljempi Suomi on kriisinkestävä ja huoltovarma. Kun kaikkia toimintoja ja ihmisiä ei ole keskitetty samaan paikkaan, terroristi-iskut, pandemiat ja luonnonkatastrofit eivät saa koskaan koko maata polvilleen.

Kun kehitämme uusiutuvia ja matalapäästöisiä kotimaisia energianlähteitä, varmistamme energiansaannin niin hyvinä kuin huonoina aikoina. Kun hajautamme energiantuotannon ympäri maata, säästämme kuljetuskustannuksissa ja varmistamme energiansaannin kaikkialla myös kriisitilanteissa.

Oma piha tai puutarhapalsta innostaa ihmisiä viljelemään ruokaa kotitarpeiksi. Lähimetsä kutsuu marjastamaan ja sienestämään. Kun näemme, miten ruoka kasvaa omalla kasvimaalla tai naapurin maatilalla, arvostuksemme lähiruokaa kohtaan kasvaa. Nurmella ruokitun karjan liha ja maito on ympäristöystävällisempää kuin soijatalouteen perustuva ruoka. Lähellä kasvanut ruoka on tuontitavaraa tuoreempaa ja hiilijalanjäljeltään pienempää sekä saatavissa myös silloin, kun laivat ja lentokoneet eivät kulje.

10. Väljempi Suomi on realistinen vaihtoehto

Väljempi Suomi voi kuulostaa saavuttamattomalta utopialta, vaikka on realistinen ja järkevin vaihtoehto. Sen toteuttaminen vaatii vain tosiasioiden tunnustamista ja johdonmukaista päätöksentekoa yhteiskunnan kaikilla eritasoilla. Väljemmän Suomen rakentamisessa on kyse tulevaisuuden alue- ja kunta- ja poliitiikasta – ihmiseen nojaavasta aluepolitiikasta.

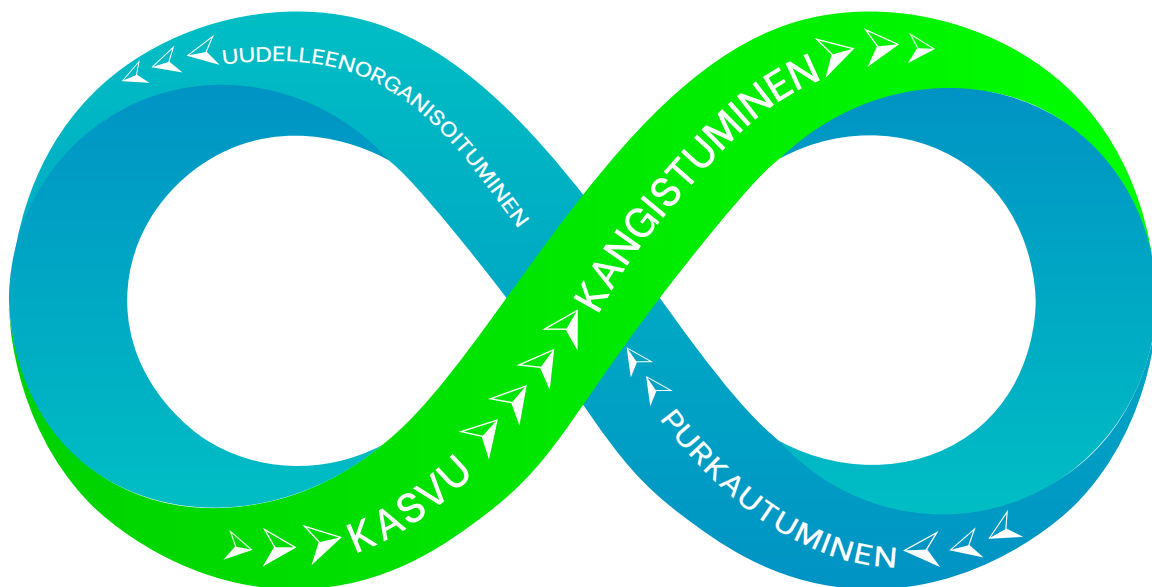
Tärkein tosiasia on se, että muutos kohti väljempää Suomea on jo alkanut. Meistä itsestämme on kiinni, hiihdämmekö sen perässä vai olemmeko kehityksen kärjessä.

Keskustan yhteiskuntapoliittinen linja: keskittämispolitiikan aika on ohi

Yhteiskunnan kehitykselle on ominaista syklisyys ja uusiutuminen kriisien kautta. Kasvua seuraa kangistuminen, joka johtaa jämähtäneen järjestelmän purkautumiseen. Purkautumisen jälkeen alkaa uudelleenorganisoiduminen ja kasvun aika, joka aikanaan johtaa jälleen kangistumiseen².

EU-jäsenyyden myötä Suomessa alkoi globalisaation valtakausi, jonka aikana maamme talous ja kulttuuri liittyi tiiviimmin muiden maiden talouksiin ja kulttuuriin.

Alkuun EU-jäsenyys vauhditti yhteiskunnan kehittymistä ja talouden kasvua. Nyt pitkälle viety keskittäminen ja erikoistuminen sekä ”alueiden Euroopan” unohtaminen on johtanut kangistumisvaiheeseen, jossa taloutemme kehitys ei ole enää omissa käsissämme.

Koronaviruspandemia teki kaikille näkyväksi nykyisen keskitetyn järjestelmän

haavoittuvuuden, josta eri alojen turvallisuusasiantuntijat ovat jo pitkään varoittaneet³.

Keskitetty massatuotanto on tehokas tapa tuottaa edullisia suojamaskeja aina siihen asti, kunnes niiden tarve kasvaa kaikkialla maailmassa ja maskeja tuottavat maat sulkevat tehtaansa ja rajansa.

Edullinen Etelä- ja Keski-Euroopasta tuotu ruoka käy kyllä kaupaksi, kunnes lautta- ja lentoliikennettä rajoitetaan koronavirustartuntojen rajoittamiseksi.

Ilman huoltovarmuusjärjestelmäämme sairaalamme olisivat joutuneet Ruotsin tapaan pyytämään eläinlääkäreiltä nukutusaineita ihmispotilaita varten, kun varastoja ei päästykään täydentämään tavalliseen tapaan.

Koronaviruspandemia jatkuu näillä näkymin vielä ainakin vuoden 2021 ajan. Voimme vain arvailla, miten sen vaikutukset näkyvät arjessamme, taloudessamme ja yhteiskunnassamme tulevina vuosikymmeninä.

Tämä tuskin jää viimeiseksi pandemiaksi. Samaan aikaan ihmiskuntaa uhkaa suurempi vaara: ilmastomuutos.

Nyky-yhteiskuntamme on rakennettu fossiilienergian voimin ja varaan.⁴ Kun ruoka ja polttoaine tuodaan kaukaa, sen kuljettaminen ja säilyttäminen hukkaa energiaa. Halpatuotteiden todellinen

hintaa maailmalle moninkertaistuu, kun ilmasto lämpenee, meret täyttyvät muovista ja kaatopaikat kertakäyttöisestä roinasta.

Kotimaassa keskittämispolitiikka on joutanut siihen, että niin valtion virastot kuin yritysten pääkonttorit on sijoitettu suuriin kaupunkeihin. Jos on ensin äänestänyt keskittämispolitiikan puolesta, on myöhäistä rutista liikenneuhkista ja asuminen kalleudesta.

Digitalisaatio eli tietotekniikan käyttöön siirtyminen on helpottanut elämää ja tehostaa tuottavuutta, mutta avaa ovet uusille ongelmille. Haittaohjelma voi lukita sairaalan tietokoneet, tietokonehackeri kaataa sähköverkon tai huonosti suojattu tietojärjestelmä antaa kymmenien tuhansien ihmisten intiimeimmät ajatukset kiristäjien käsiin.

Kun ihmiset hakevat yhteydentunnetta ja lohtua verkosta eivätkä kasvokkain tapaamiltaan ihmisiltä, he haksahattavat helpommin salaliittoteorioihin, valeuutisiin ja nettihuijauksiin.

Suomessa on korkea aika tunnustaa, että keskittämispolitiikka ja yltiöglobalisaatio kaikkine seurauksineen on tullut tiensä päähän. Yhä useampi suomalainen on osoittanut viimeisen vuoden aikana omilla valinnoillaan, että haluaa muutosta. Tämä halu ei kumpua poliitikkojen päätöksistä vaan omakohtaisesta kokemuksesta. Kun on kerran päässyt maistamaan elämää väljemässä Suomessa, ei halua enää palata takaisin stressi-Suomeen.

Keskusta ei aio odottaa kädet ristissä nykyjärjestelmän purkautumista. On tullut aika kääntää yhteiskuntapolitiikan suunta hajauttamiseen. Ihmisillä pitää olla vapaus valita mihin kotinsa ja elämänsä rakentavat. Keskusta haluaa johtaa Suomen kohti väljempää elämämuotoa, joissa meillä kaikilla on enemmän tilaa hengittää, ajatella ja keskittyä siihen, mikä on meille tärkeää.

Olemme jo matkalla kohti uutta aikaa

Haluavatko suomalaiset muuttaa maaseudulle? Kyselytutkimus povaa uutta ilmiötä – tästä syystä kaupunki halutaan nyt jättää taakse

Uutiset & laulu

10 syytä, miksi maaliemuutosta haaveillaan: Vähemmän stressiä ja kuluja, enemmän luontoa ja tilaa harrastuksille

Maaseutu - 10.07.2020

Tuho, ruuhkaisu ja turvattuisuus näkökulmasta Maaseutu on monien suomalaisten unelma.

Annika Saarikko muuttaa Turusta Oripäähän: "Jatkossa perheemme elää maaseudun rauhallisessa elämyksessä"

UUTISET & KOTIMAA

Ammatti-Syyskuisen toteutti unelmansa ohjelman aloittavat 21-vuotiaat. Toin muutti Helsinkiin koulukaupungista Kangasniemen kirkasta.

Käynnin lopuksi 2019 Kangasniemen kirkasta koulukaupungista Helsinkiin ja sen jälkeen maalle, että mikä on järkevä. En enää parhaimmillaan.

Maaseutu on maaseutuun muuttamista, kun koulukaupungista Helsinkiin ja sen jälkeen maalle, että mikä on järkevä. En enää parhaimmillaan.

Markkinatutkimus: Maalle muuttaminen kiinnostaa suomalaisia

Maaseutu on maaseutuun muuttamista, kun koulukaupungista Helsinkiin ja sen jälkeen maalle, että mikä on järkevä. En enää parhaimmillaan.

Maaseutu on maaseutuun muuttamista, kun koulukaupungista Helsinkiin ja sen jälkeen maalle, että mikä on järkevä. En enää parhaimmillaan.

Maaseutu on maaseutuun muuttamista, kun koulukaupungista Helsinkiin ja sen jälkeen maalle, että mikä on järkevä. En enää parhaimmillaan.

Muutos kohti väljempää Suomea on jo hyvässä vauhdissa. Samalla kun koronaviruspandemia on tehnyt näkyväksi nyky-yhteiskunnan haavoittuvuuden, se on tuonut esiin jo muutaman vuoden ajan pinnan alla kuplineen ilmiön: unelman väljemmästä ja kiireettömämmästä elämäntavasta ⁵.

Koronaviruspandemian myötä etätyön tekeminen Suomessa moninkertaistui. Tähän asti monien mielestä epäilyttävältä näyttänyt etätyö on osoittautunut alun jälkeen jopa lähityötä tuottavammaksi työmuodoksi. Tämä selittyy muun muassa työmatkoista säästyneellä ajalla ja energialla, kiireen vähenemisellä, turhien keskeytysten poistumisella ja palaverien tehostumisella. Useimmat etätyöhön siirtyneet kokevat sen positiivisten puol-

ten olevan haittoja suuremmat. Monilla säästyy työmatkoihin käytettävää aikaa jopa tunnin verran vuorokaudessa ⁶. Tällä on myös suuri hyvinvointivaikutus.

Etätyö ja kevään 2020 etäopetusvaatimus saivat monet meistä kokeilemaan ensimmäistä kertaa monipaikkaista arkea. Videopalavereihin osallistuttiin kevään edetessä loma-asuntojen terasseilta ja laitureilta. Kesämökkikauppa kävi kuumempuna kuin koskaan.

Valtaosa etätyön makuun päässeistä haluaisi jatkaa sitä koronaviruspandemiankin jälkeen ⁷. Eikä ihme: etätyö lyhensi työmatkoja ja vähensi ruuhkia, pidensi yöunia ja antoi enemmän aikaa harrastaa ja olla rakkaiden kanssa.

Suomalaiset alkoivat taas leipoa ja remontoida. Puutarhakauppojen myynti moninkertaistui ja hyötykasvien taimet loppuivat monin paikoin kesken. Kaupunkeihin jääneet hyödynsivät työmatkoista säästyneen vapaa-ajan ryntäämällä lähimetsiin ja kansallispuistoihin nauttimaan luonnosta ja raittiista ilmasta.

Kokemus kiireettömästä arjesta on muuttanut monen arvomaailmaa: ensimmäistä kertaa vuosiin muuttoliike on suuntautunut isoista kaupungeista pienemmille paikkakunnille.

On täysin selvää, että etätyö eri muodoissaan on tullut jäädäkseen. Arvioiden mukaan lähes 60 % suomalaisista työntekijöistä on tehnyt koronaviruspandemian alettua etätyötä⁸. Digitalisaation edetessä yhä suurempi osa työstä

voidaan tehdä etänä. Useimmille tulevaisuuden etätyö tarkoittanee monimuototyötä, jossa välillä kokoonnutaan työkavereiden kanssa työpaikalle ja muuten tehdään töitä itselle sopivasta paikasta käsin. Uusimpien kyselyiden mukaan 72 % työntekijöistä kokee, että työnantaja suhtautuu etätyöhön positiivisesti⁹.

Kun etätyön suurimmat haitat kuten sosiaalisen vuorovaikutuksen väheneminen, videopalaveriväsymys, huono ergonomia kotikonttorilla ja etätyöjohtamistaidon puutteet korjataan, etätyö ja siitä seuraava monipaikkaisuus ovatkin väljemmän Suomen tärkeimpiä etuja.

Suomalaisten halussa muuttaa maalle tai maaseutumaiseen ympäristöön ei tutkimusten valossa ole mitään uutta¹⁰. Jo ennen koronaviruspandemiaa tehdyissä tutkimuksissa varsinkin nuoret haaveilivat muutosta kaupungin lähellä olevalle maaseutualueelle tai harvaan asutulle maaseudulle¹¹. Suomalaisten enemmistö haluaa, että koko Suomea pitää kehittää¹².

Ilmiötä voi selittää se, että varsinkin nykynuorten elämä on pitkälti internetissä. Suoratoistopalvelun katsominen sohvalta on tutumpaa kuin elokuvissa käynti. Ystävien kanssa ollaan yhteydessä pikaviestimien välityksellä. Kaupungilla notkumisen ja autolla ympyrää ajamisen on korvannut kavereiden kanssa verkossa pelaaminen. Laura Kolben sanoin ”nuorilla Sysmä, Sydney ja Helsinki ovat yhtä kaukana eli lähellä”¹³.

Näillä näkymin koronaviruspandemiasta johtuvat poikkeusolot jatkuvat ainakin vuoden 2021 loppuun – mahdollisesti jopa pidempään. Tähän asti me suomalaiset olemme selvinneet pandemiasta paremmin kuin useimmat muut kansakunnat. Ollaan kunnianhimoisempia ja käännetään tilanne tasapelistä ylivoimaiseksi voitoksi.

Vauhdilla väljempään Suomeen – Keskustan toimenpide-ehdotukset

Vuoden 2019 lopussa ajatus väljemmstä Suomesta, jossa etätyö olisi luonnollinen osa arkea ja kesämökitys kysytympiä kuin kaupunkiasunnot, tuntui kaukaiselta. Moni epäili, että etätyö on tehotonta eikä kiinnostaisi työntekijöitä. Toisin kävi.

Etätyöhön siirtyminen on ensimmäinen askel kohti väljempää Suomea. Sen ottaminen kävi nopeammin ja kivuttomammin kuin mitä kukaan olisi voinut uskoa. Yli puolet suomalaisista on nyt tehnyt etätyötä. Digitalisoitumisen myötä etätyö mahdollistuu yhä useammissa työtehtävissä.

Etätyökäytännöissä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä on vielä kehittämisen varaa. Vaikein tehtävä eli asennemuutos on kuitenkin jo tapahtunut niin työntekijöiden kuin työnantajien parissa.

Etätyömahdollisuus, varsinkin yhdistettynä kevään 2020 etäkouluun, sai monet kokeilemaan monipaikkaista elämämuotoa, jossa arkea eletään kahdella tai useammalla paikkakunnalla. Osalla

kokeilu johti haluun muuttaa pysyvästi kauemmas kaupungin keskustasta tai kerrostalosta kotiin, jossa on oma piha. Samalla esiin nousi ongelmia, jotka vaikeuttivat unelmien toteuttamista.

Edistetään etätyötä

Etätyö ei ole vain työntekijöiden ja kaupungissa olevien yritysten etu. Etätyön yleistyminen ratkaisee monen yrityksen työvoimapulan. Osaajista on monilla paikkakunnilla puutetta, mikä on pahimmillaan ajanut yrityksiä siirtämään tuotantonsa muualle. Etätyön ja monipaikkaisuuden ansiosta useammat yritykset ja yhteisöt voivat etsiä osaajia kaikkialta Suomesta. Myös uuden yrityksen perustaminen sinne, missä yrittäjä itse viihtyy parhaiten, helpottuu, kun sopivien työntekijöiden löytyminen ei ole enää este.

Etätyön suurimmat haasteet liittyvät tällä hetkellä yhteisöllisyyden tunteen heikentymiseen, johtamiseen, työturvallisuuksiin ja -hyvinvointiin, sopivien työ-

tilojen puuttumiseen ja riittävän hyvien verkkoyhteyksien saatavuuteen.

Näiden ongelmien korjaamiseksi ja etätyön edistämiseksi Keskusta tekee aloitteen hallituksen etätyöohjelmaksi, jolla etätyö vakiinnutetaan suomalaiseksi kilpailukykytekijäksi työtehtävissä, joihin se parhaiten soveltuu. Etätyön tavoitteellinen kehittäminen tulee liittää osaksi työelämän kehittämisen kokonaisuutta.

1. Nopea verkkoyhteys kaikkialle Suomeen

Hyvät tietoliikenneyhteydet ovat tulevaisuuden tärkein kulkuväylä. Siksi nopea internet-yhteys kuuluu jokaiselle suomalaiselle paikkakuntaan ja ikään katsomatta.

Nopeat tietoliikenneyhteydet ovat ennakkoedellytys onnistuneelle etätyölle ja -opiskelulle. Kun yhä useammat palvelut ja kaupat siirtyvät verkkoon, koti ilman nopeaa nettiyhteyttä on kuin talo ilman tietä.

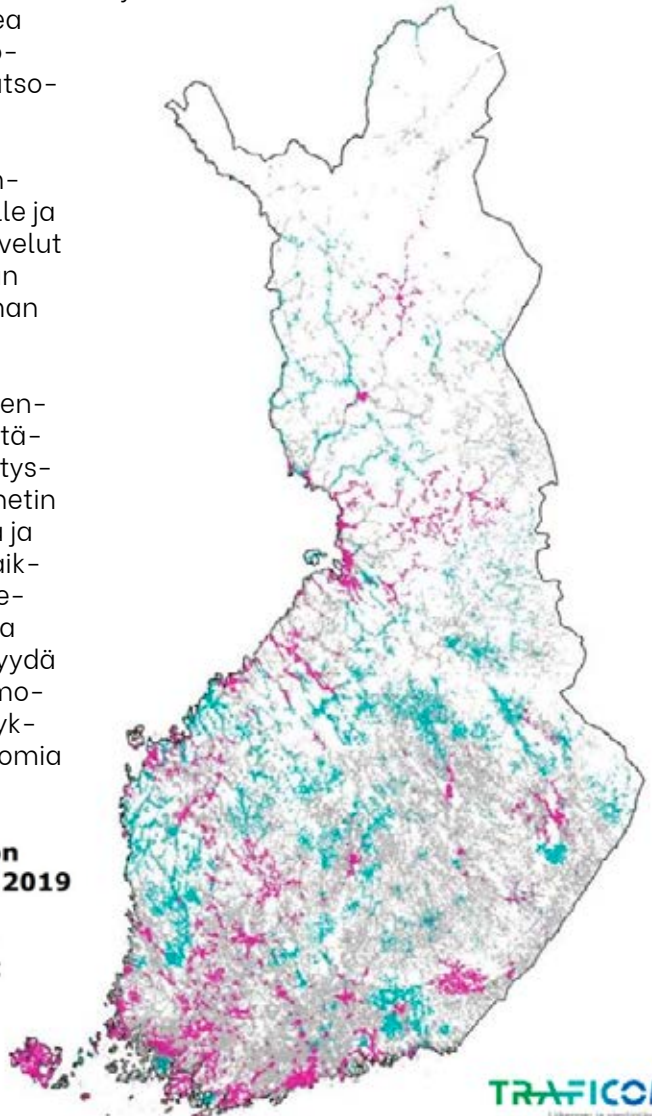
Tehokkaat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet kaikkialla Suomessa edistävät pienempien paikkakuntien pk-yritysten kilpailukykyä monin tavoin. Internetin ansiosta yritykset voivat markkinoida ja myydä tuotteitaan ja palveluitaan kaikkialle maailmaan. Digitaalisten palveluiden kuten graafisen suunnittelun ja verkkokurssien lisäksi verkossa voi myydä vaikkapa matkailupalveluita. Jo nyt monet pienyrittäjät myyvät verkon välityksellä suoraan asiakkaille esimerkiksi omia käsitöitään.

Tietoliikenteen ja etätyön kehitys tehostavat jo pitkään käytössä ollutta yritysten verkostoitumista. Monet lopputuotteet aina laivoista alkaen kootaan eri paikkakunnilla valmistetuista komponenteista. Tuotantoa edeltävä suunnittelutyö tehdään kokonaan verkossa, samoin kuin siihen liittyvä kumppanien ja erikoisosaimisen haku.

Keskusta lähtee siitä, että valtio täyttää EU:n elpymisrahoituksella Laajakaista kaikille -hankkeen runkoverkkovelvoitteen vuoden 2023 loppuun mennessä. Kiinteä laajakaista on oltava saatavilla myös vapaa-ajan asuntoihin, sillä 5G ei riitä huoltovarmuuden ja vaativan etätyön tekemiseen.

**Kiinteän verkon
saatavuus 12/2019**

	100 Mbit/s
	1000 Mbit/s
	Kotitaloudet

2. Julkinen sektori etätyön edelläkävijäksi

Koronaviruspandemian myötä noin 70 % valtion työntekijöistä on tehnyt etätyötä. Etätyön hyödyntäminen kaikissa siihen sopivissa julkisen sektorin tehtävissä edistää etätyön juurtumista suomalaiseseen työkuultuuriin. Tällöin voidaan siirtyä isoista virastoista ympäri maata sijaitseviin valtion yhteiskäyttötiloihin. Yhteiskäyttötiloissa alueella asuvat ja vierailevat etätyöntekijät voivat hoitaa tehtäviä, joiden tekeminen ei onnistu kotoa käsin. Näin voidaan myös vastata paremmin kansalaisten palvelutarpeeseen.

Yksi suurimmista hyödyistä julkishallinnon etätyöhön siirtymisestä on mahdollisuus vähentää valtion ja kuntien toimitilojen määrää. Pelkästään valtionhallinnon toimitilojen tarve voisi vähentyä puolella, jos jokainen työntekijä tekisi noin puolet viikosta etätyötä. Tästä syntyvä kustannussäästö ja työn tuottavuuden nousu on merkittävä.

Valtio ei voi enää vetäytyä alueilta. Suuntaa on muutettava. Etätyö on tulevaisuuden alueellistamista. Keskusta edellyttää, että valtio ja kunnat siirtyvät kaikissa etätyöhön soveltuviin työtehtävissä työmuodon valinnanvapauteen. Työntekijällä on oltava oikeus valita, työskenteleekö hän etänä vai työpaikalta käsin. Valtio ja kunnat sitoutuvat hyvään etätyön johtamiseen ja sen mallien sekä työnohjauksen kehittämiseen työnantajana.

3. Yhteisöllisyyttä yhteiskäyttötiloista

Etätyötä tekevät kokevat yksinäisyyden ja sosiaalisten kontaktien vähyyden etätyön suurimmaksi varjopuoleksi. Kaikilla ei ole kotonaan tai kesämökillään sopivia tiloja etätyön tekemiseen. Etätyöläisille tarkoitetut yhteiskäyttötilat ovat vastaus mo-

Jos valtion työntekijät tekisivät pysyvästi etätyötä 2 pv/viikko, ehkä jopa 3 pv/viikko, tällöin koko valtion n. 1,2 milj. m² toimitiloista käy tarpeettomiksi n. puolet eli n. 600 000 m².

Säästää tästä aiheutuisi max 86 – 108 milj. euroa vuositasolla. Lisäksi matkustuksen vähenemisestä aiheutuisi arviolta kymmenien miljoonien säästöt vuosittain.

Lähde VM, alustavat laskelmat

lempiin pulmiin. Yhteiskäyttötiloissa on erilaisia työpisteitä, joita paikkakunnalla oleskelevat etätyöläiset voivat käyttää tarpeen mukaan.

Yhteiskäyttötilat auttavat monipaikkaisia etätyöläisiä kiinnittymään paikkakuntaan ja tutustumaan toisiin etätyöläisiin. Parhaimmillaan eri alojen ihmisten kohtaamisesta voi syntyä uusia ideoita ja ajatuksia yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi ja paikkakunnan palveluiden parantamiseksi.

Keskusta vaatii, että joka kunnassa tulee olla yhteiskäyttötiloja etätyöläisille. Esimerkiksi kunnan työntekijöiden siirtyminen etätyöhön vapauttaa kunnan toimitiloja muuhun käyttöön. Vapautuneita toimitiloja voidaan muuttaa kaikille avoimiksi yhteiskäyttötiloiksi.

Yhteiskäyttötilat voivat olla myös yritysten tai yhdistysten toteuttamia. Esimerkiksi tyhjilleen jääneestä kyläkoulusta voi tulla yhteiskäyttötilana kylän uusi sykkivä sydän. Yhteiskäyttötilojen toteuttamiseen voidaan hyödyntää EU-rahoitusta.

Etätyövalmiuksien parantaminen on kunnalle kannattava investointi. Se kehottaa kuntien taloutta, kun kunnassa viihtyvät etätyöntekijät maksavat veronsa kuntaan. Samalla he lisäävät kunnan elinvoimaa, kun he käyttävät paikallisia palveluita.

4. Verotuksessa tukea etätyölle

Verotuksen on kannustettava etätyöhön. Verottajan on tulkittava työhuonevähennystä siten, että se tukee monipaikkaisuutta. Työmatkavähennystä on uudistettava niin, että se ottaa huomioon myös etätyön. Verotuksen muuttaminen monipaikkaisuutta edistäväksi edellyttää monipaikkarekisterin perustamista ja e-kuntalaisuutta.

5. Työturvallisuus ja -hyvinvointi etätyössä

Uusittu työaikalainsäädäntö soveltuu suhteellisen hyvin myös etätyön tekemiseen, koska se sallii erilaiset työn tekemisen muodot. Sen sijaan työturvallisuuslaki ja työsuojelulaki vaatii päivittämistä etätyön osalta.

Myös työhyvinvoinnin ohjeistusta tulee päivittää. Työergonomiasta huolehtimista ei voi jättää vain työntekijän harteille. Työnohjaus etätyössä on välttämätöntä, sillä siinä työn itsejohtaminen on vaativampaa kuin lähityössä.

Tarvitaankin johtamisen vallankumous, koska etätyön johtaminen ja työnohjaaminen tuo uusia vaatimuksia hyvälle työelämän johtamiselle ja työskentelyolosuhteille. Keskusta edellyttää, että työelämän on oltava hyvää myös etätyössä.

6. Osa-aikatyön ja etäyrittämisen tukeminen

Kaikilla aloilla etätyöhön siirtyminen ei ole mahdollista. Yksi mahdollisuus siirtyä monipaikkaiseen elämänmuotoon on yhdistää osa-aikainen lähityö osa-aikaiseen etätyöhön tai yrittäjyyteen.

Yhä useampi suomalainen haaveilee yrittäjyydestä. Samaan aikaan yhä useamman yrityksen liiketoiminta on kokonaan internetissä. Osa-aikaisen yrittäjyyden helpottaminen opiskelijoille ja hoitovapaalla oleville vanhemmille on varteenotettava tapa kannustaa ihmisiä yrittäjyyteen.

7. Ulkomailta väljään Suomeen

Etätyöedellytysten parantaminen lisää Suomen kiinnostavuutta muiden maiden etätyöläisten silmissä. Suomen turvallinen ja vakaa yhteiskunta, teknologiamyönteisyys, puhdas luonto ja väljyys houkuttelevat varsinkin teknologia-alalla etätyöskenteleviä muuttamaan Suomeen.

Keskusta haluaa Suomeen Viron työviisumimallin, jotta saamme start-up yrittäjiä ja muita osaajia maahan. Heillä on oltava etuoikeus tulla Suomeen ja heidän on saatava oleskelulupa helposti Viron malliin.

Virossa E-kansalaisuuden saa helposti tietokoneelta käsin. E-kansalaisuuden kautta verotus, yrityksen perustaminen ja sen hallituksessa työskentely, vakuutusasiat, pankkitilien perustaminen tai vaikkapa kiinteistökaupat sujuvat ilman paperisotaa ja käyntiä Viron maaperällä. Asiointi ei vaadi varsinaista kansalaisuutta. Ulkomaalainen voi e-kansalaisuuden avulla perustaa yrityksen ja sille pankkitilin alle vuorokaudessa.

Helpotetaan monipaikkaisuutta

Monille etätyöhön siirtyminen mahdollistaa muuton kokonaan toiselle paikkakunnalle. Osa etätyöläisistä haluaa tai joutuu jakamaan arkinsa kahden tai useamman paikkakunnan välillä. Monipaikkaisuus on vaihtoehto niille, jotka tekevät osan työstä lähityönä. Samoin se sopii niille, jotka esimerkiksi yhteishuoltajuuden takia viettävät puolet ajasta lasten koulupaikkakunnalla.

Monet suomalaiset ovat eläneet monipaikkaista elämää jo kauan ennen koronaviruspandemiaa. Eläkeläiset ja kavat ajan kaupunkikodin ja kesämökin kesken. Opiskelijat palaavat opiskelupaikkakunnalta viikonloppuisin ja lomilla lapsuudenkotiin. Rakennusalaalla työskentelevät keikkatyöntekijät jakavat arjen kotipaikkakunnan ja työpaikkakunnan välillä. Matkailualan kausityöläiset viettävät osan vuodesta toisella puolella maata kuin missä heidän pysyvä kotinsa on. Tuhannet ulkomailta tulevat maatalouden kausityöntekijät toteuttavat hekin omanlaistaan monipaikkaisuutta. Myös metsätalous on nykyisellään hyvin monipaikkainen elinkeino, sillä valtaosa metsänomistajista asuu kaukana metsäpalstastaan.

Suurimmat esteet monipaikkaisuudelle ovat peruspalveluiden saatavuus, sopivien asumisratkaisujen löytäminen kohtuuhinnalla ja välimatka asuinpaikkojen välillä. Nykyinen malli, jossa tosiasiallisessa kakkoskodissa asumista ei ilmoiteta mihinkään, on myös turvallisuusriski. Palo- ja pelastuslaitoksella pitäisi olla aina ajantasainen tieto siitä, missä kaikkialla on asukkaita. Tällä hetkellä vapaa-ajan asunnoista ei ole muuta tietoa kuin omistaja kiinteistörekisterissä, mikä ei kerro, kuinka vakituisesti kiinteistössä asutaan.

Keskustan tavoitteena on, että tulevala nelivuotiskaudella kaikissa Suomen kunnissa laaditaan monipaikkaisuutta edistävää toimenpideohjelmaa, jossa helpotetaan monikuntalaisten arkea. Siinä myös kuvataan, miten etätyö ja monipaikkainen ajattelu edistävät oman kunnan elinvoimaa.

1. E-kuntalaisuus on ensimmäinen askel kohti monikuntaisuutta

Jo nyt jokaisella suomalaisella on oikeus käyttää monia muiden kuntien palveluja kuten kirjastoa, uimahallia ja liikunta- paikkoja. Palvelujen käyttöä ja monipaikkaiden asukkaiden viihtymistä voidaan edistää tiedottamisella.

Tulevaisuudessa e-kuntalaisuus edesauttaa monin tavoin monipaikkaisten asukkaiden ja muun kuin virallisen kotikunnan yhteistoimintaa. Keskusta esittää, että perustetaan väestörekisterin ylläpitämä monipaikkarekisteri, johon Suomessa asuva voi rekisteröidä kaikki ne osoitteet, joissa hän oleskelee säännöllisesti tai pidempiä aikoja kerrallaan.

Monipaikkarekisteriin kirjattava paikka voi olla vaikkapa oma vapaa-ajan asunto, vuokrattu kaupunkiasunto, opiskelija-asuntola, toisella paikkakunnalla

asuvan seurustelukumppanin koti tai lapsuudenkoti, jossa henkilö vierailee säännöllisesti hoitamassa ikääntyneiden vanhempiensa asioita.

E-kuntalaisuus auttaa niin monipaikkaisia asukkaita kuin heidän naapureitaan kokemaan, että monipaikkaiset ovat paikkakunnalla kotonaan eivätkä vain vierailemassa. E-kuntalaisuus voi mahdollistaa esimerkiksi kohdennetun tiedotuksen ja kuntalaisille tarjottujen lisäpalveluiden käytön.

Kunta voi houkutella kuntaan e-kuntalaisia tarjoamalla heille alennuksia kunnan palveluista. E-kuntalainen voi vuokrata kunnan tiloja samalla hinnalla kuin muutkin kunnan asukkaat. Kunta voi tarjota myös suoraan e-kuntalaisille suunnattuja palveluita kuten neuvontaa vapaa-ajan asunnon muuttamisesta pysyväksi asunnoksi.

Monipaikkarekisterin ansiosta myös palo- ja pelastuslaitoksilla on parempi käsitys siitä, miten paljon paikkakunnalla on pysyvien asukkaiden lisäksi monipaikkaisia asukkaita.

2. E-kuntalaisesta monikuntalaiseksi

Keskustan lähtökohtana on se, että Suomen lainsäädännön on vastattava ihmisten arkea. Nykyinen kotipaikkaa koskeva lainsäädäntö on perua ajalta, jolloin hevoscarryt olivat yleisin kulkuväline eikä monien kuntien välillä ollut kuin kinttu-polku. Tämä on kaukana todellisuudesta, jossa moni jakaa arkensa kahden tai useamman paikkakunnan välillä. Siksi Keskustan lopullisena tavoitteena on saada lakiin oikeus monikuntalaisuuteen. Jos se edellyttää perustuslain muuttamista, Keskusta on siihen valmis.

E-kuntalaisuuden myötä saadaan tietoa ja kokemuksia varsinaiseen monikuntalaisuuteen siirtymistä varten. Sote-uu-

distus helpottaa terveys- ja sosiaalipalvelujen saamista useammassa kunnassa asuville, mutta se ei vielä riitä.

Monikuntalaisuus, jossa henkilö maksaa veroja useampaan kuntaan ja voi osallistua useamman kunnan päätöksentekoon, varmistaa peruspalveluiden saannin kaikilla kotipaikkakunnilla. Samalla se mahdollistaa monikuntalaisen verotulojen jakamisen eri kotipaikkojen kesken. Tämä tarkoittaa sitä, että verotulojen tasausjärjestelmää on muutettava. Verotuksen jakaminen useampaan kuntaan vaatii huolellisen valmistelun, ettei suomalaisten verorasitus kasva.

3. Etäopiskelua tuettava

Monet opiskelijat opiskelevat säännöllisesti etänä monelta paikkakunnalta käsin. Tämä koskee etenkin korkeakouluopiskelijoita. Kattavat nettiyhteydet ympäri maan mahdollistavat monipaikkaisen opiskelun. Hybridi- eli monimuotoluennot tukevat etäopiskelua hyvin: opiskelija voi olla halutessaan etänä, mutta hänellä on myös mahdollisuus kuunnella luentoa luentosalissa.

Yliopisto- ja ammattikorkeakoulupinnoissa monipaikkaisuutta helpotetaan mahdollistamalla etätenttiminen oman opiskelukaupungin ulkopuolisilla kampuksilla. Myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) palveluita pitää laajentaa etäyhteyksin pidettäviksi. Helpotusta arkeen tuo esimerkiksi mahdollisuus ottaa YTHS:n määräämiä laboratoriokokeita kotipaikkakunnan terveyskeskuksessa.

Opiskelijahintaiset harrastusmahdollisuudet kaikkialla Suomessa ylläpitävät opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia myös silloin, kun he eivät ole opiskelupaikkakunnallaan. Julkisen liikenteen toimivuus on nuorille erityisen tärkeää, jotta he voivat liikkua jouhevasti opiskelu- ja kotipaikkakunnan väliä.

Suomeen on perustettava uusi digitaalinen jatkuva oppimisen yliopisto. Yhteiskunnan ja työelämän murros edellyttävät koulutusjärjestelmältämme nykyistä parempaa kykyä vastata eri alueiden ja alojen osaamistarpeeseen. Koulutuksen kysyntä ja tarjonta on saatava kohtaamaan tavalla, joka ei riipu ajasta tai paikasta.

Uuden ajan yliopisto tarkoittaa alustamaisia toimintamallia, jossa oppilaitosten ja korkeakoulujen tarjoamat opinnot ovat laajasti suomalaisten ihmisten ja yritysten saatavilla. Opetusta voitaisiin järjestää digitaalisesti tai liikkuvan kampuksen ajatuksella. Työelämän ja oppijoiden tiiviiseen vuorovaikutukseen pohjautuva alustamalli vastaa nykyistä paremmin alueiden todellisiin koulutustarpeisiin, kokoaa koulutuksen tietovarantoja yhteen sekä tuo skaalautuessaan kustannushyötyjä koulutuksen järjestäjille.

Uutta yliopistoa kannattaa lähteä rakentamaan korkeakoulujen käynnistämän digivisiotyön pohjalte¹⁴. Digivisiota toteutettaessa siihen voidaan yhdistää eri koulutusasteiden koulutustarjontaa sekä suoraan työelämän tarpeisiin räätälöityjä koulutuskokonaisuuksia.

Oppivelvollisuuden pidentämisen jälkeen on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että etäopiskelu on mahdollista myös toisen asteen opinnoissa.

Lapsiperheille haastavin este monipaikkaisuudelle on peruskoulujärjestelmän muuttaminen sellaiseksi, että monipaikkaisen perheen lapset voisivat jakaa helposti ja ongelmitta arkensa useamman koulun kesken.

Yksi vaihtoehto tähän on yhdistelmäopiskelukoulut. Ne ovat koulumaailman versio etätyöntekijöiden yhteiskäyttöiloista. Niissä oppilaat viettävät päivän koulurakennuksessa lähiopettajien kanssa, mutta osa koulussa saadusta opetuksesta tulee etäopettajilta.

4. Maaseudun arava ja uudisrakennusohjelma

Moni etätöön myötä monipaikkaisuudesta innostunut törmää siihen, ettei talviasuttavaa kesämökkiä saa ottaa vakituiseen asumiskäyttöön.

Toisilla paikkakunnilla ongelmana on kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen. Monissa kunnissa on kosolti käyttämätöntä rakennuskantaa, jonka käyttöä voi tehostaa. Vapaita tontteja olisi ja niitä voitaisiin ehkä myydäkin, jos omakotitalotonttia kysyvä tietäisi, keneltä kysyä. Vanhat kaavoitusmääräykset, joissa rakennuspaikat määräytyvät emätilan mukaan, vaikeuttavat uusien rakennuspaikkojen saamista.

Keskustan tavoitteena on, että tulevala nelivuotiskaudella Suomen kunnissa tarjotaan kaikille vapaa-ajan asukkaille mahdollisuus muuttaa asuntonsa vakituiseksi. Samalla kuntien rakennusjärjestykset uudistetaan monipaikkaisuutta suosiviksi.

Lisäksi Keskusta vaatii, että maan hallitus laatii ja toimeenpanee ”Maaseudun uudisrakennusohjelman”. Maaseutualueelle luodaan uutta rakentamista esimerkiksi valtion Arava-lainoituksella ja kehitetään uusia omistamisen ja rakennuttamisen malleja kuten ”maaseutuasumisoikeus-talo”.

Rakentaminen voi tuntua myös vaikealta ja vieraalta, jos omasta lähipiiristä ei löydy esimerkkejä. Kunnat voivat ratkaista tämän ongelman tarjoamalla yhdessä rakennusliikkeiden kanssa pakettivaihtoehtoja, jotka mahdollistavat talon tai mökin rakentamisen vaivattomasti ja edullisesti.

Joskus monipaikkaisuutta hidastaa se, ettei kaupungista löydy sopivan edullista kotia toiseksi asunnoksi. Valtion virastoilta ja yrityksiltä vapautuviin toimitiloihin on mahdollista tehdä pysyvien asuntojen lisäksi asuntolatyyppisiä ratkaisuja, joissa samassa talossa sijaitsevan viraston työntekijät voivat yöpyä työmatkoillaan.

5. Lisää liikenneyhteyksiä

Työmatkoja mitataan ajassa ja vaivassa, ei niinkään kilometreissä. Mitä nopeammin ja vaivattomammin liikenne eri paikkakuntien välillä sujuu, sitä enemmän se kannustaa siirtymään monipaikkaisuuteen.

Siksi nopeiden rataliikenneyhteyksien ylläpitäminen ja kehittäminen kaikkialle Suomeen on yksi tärkeimmistä työkaluista edistää monipaikkaisuutta. Sujuva liikkuminen edellyttää myös oman auton käyttöä ilman uusia rasitteita.

Lisää luontoa ja väljyyttä kaupunkeihin

Väljempi elämäntapa kuuluu myös niille, jotka asuvat kaupungeissa. Keskusta haluaa myös kaupunkien asukkaille mahdollisuudet samoihin luontoelämyksiin kuin maaseudulla. Kaikilla on oltava oikeus maahan. Monipaikkaisuus kaupungissa voi myös tarkoittaa omaa puutarhapalstaa tai siirtolapuutarhamökkiä.

Tämä edellyttää asennemuutosta kaupunkien päätöksenteossa ja kaupunkisuunnittelussa. Viime vuosikymmenien trendinä on ollut rakentaa nopeasti lisää asuineliöitä viheralueiden kustannuksella.

Keskusta vaatii, että kaupungeissa kaikille halukkaille tarjotaan omalla asuinalueellaan mahdollisuus puutarhapalstaan ja uimarantaan, jos vesistö on lähellä. Siirtolapuutarhamökkien saatavuutta on myös parannettava ja tuotava ne kaiken kansan saataville hintansa puolesta. Kaikilla sitä haluavilla pitää olla mahdollisuus omaan kasvimaahan ja vaikka pienkanalaan.

Keskusta on metsäpuolue, joten meille on tärkeää, että kaikki voivat päästä metsään nauttimaan vastuullisesti jokamiehen oikeudesta. Kaavoituksessa on turvattava lähimetsät kaikille.

Etätyö on jo koronaviruspandemian aikana vähentänyt suurimpien kaupunkien vetovoimaa. Monipaikkaisuuden edistäminen muuttaa kaupunkiasumisen tarpeita, kun yhä useamman pääkoti on kaupungin ulkopuolella ja kaupunkiasuntoa tarvitaan vain 2–3 yötä viikossa.

Etätyö vapauttaa myös runsaasti toimitiloja asumiskäyttöön. Tällöin paine tiheään uudisrakentamiseen vähenee varsinkin suurimmissa kaupungeissa. Tulevaisuuden kaupungit voivat parantaa asukkaidensa hyvinvointia ja asuinviihtyvyyttä kaavoittamalla väljästi rakennettuja puutaloalueita.

Matka kohti väljempää Suomea on alkanut – oletko mukana?

Väljempi Suomi ei ole harhainen haavekuva vaan täysin toteutettavissa oleva tulevaisuus. Muutos on jo alkanut. Etätyöhön siirtyminen oli ensimmäinen iso askel kohti kiireettömämpää elämää. Etätyön ansiosta yleistynyt monipaikkaisuus jakaa hyvinvointia tasaisesti ympäri Suomen.

Väljempää Suomea ei luoda vanhalla keskittämisen politiikalla, joka on tullut tiensä päähän. Suomen talous, luonto ja ilmasto ei kestä enää halvan fossiilienergian varaan rakennettua ja kulutukseen perustuvaa kiire-kulttuuria.

Koronaviruspandemia on saanut suomalaiset haastumaan siihen, ettei heidän ole pakko elää stressi-Suomessa. He ovat omilla valinnoillaan osoittaneet haluavansa elää väljemmässä Suomessa, jossa meillä kaikilla on aikaa ajatella, nauttia luonnosta, tehdä meille tärkeitä asioita ja olla rakkaidemme kanssa.

Väljempi Suomi edustaa Keskustalle tärkeitä arvoja. Suomi tarvitsee Keskustaa enemmän kuin koskaan tekemään päätöksiä, jotka vievät meidät kohti parempaa, väljempää Suomea.

*On aika ryhtyä tuumasta
toimeen – miten sinä
voit edistää päätöksilläsi
väljempää Suomea?*

Kuvat

Sivut 1, 2, 7, 9, 10, 19, 20, 21, 22 ja takasivu Kuvatoimisto Rodeo Oy, Sivu 11 Katri Manninen, Sivu 8 ja 14–15 Adobe Stock, Sivu 12 ja 17 Joakim Honkasalo on Unsplash

Lähdeviitteet

1 Liisa Tyrväinen, Timo Lanki, Raija Sipilä ja Jorma Komulainen, Mitä tiedetään metsän terveyshyödyistä? 2018. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14421>

2 Tuomas Kuhmonen, 18.1.2021 Monipaikkainen Suomi -työryhmä

3 Timo Hämäläinen ja Katri Vataja, Korona paljasti yhteiskunnan haavoittuvuuden. <https://www.sitra.fi/artikkelit/korona-paljasti-yhteiskunnan-haavoittuvuuden/>

4 Tuomas Kuhmonen, 18.1.2021 Monipaikkainen Suomi -työryhmä

5 Jarkko Pyysiäinen ja Hilikka Vihinen, Maaseutubarometri 2020, Tutkimusraportti osa 1

6 Kantar TNS, Työelämägallup-kysely 1/2021. Suomen yrittäjät.

7 Kantar TNS, Työelämägallup-kysely 1/2021. Suomen yrittäjät.

8 Virpi Ruohomäki, Miljoona Suomalaista loikkasi etätöihin. 15.6.2020. <https://www.ttl.fi/miljoona-suomalaista-loikkasi-etatoihin/>

9 Kantar TNS, Työelämägallup-kysely 1/2021. Suomen yrittäjät.

10 Aimo Vainio, Lähes miljoona suomalaista miettii vakavasti maallemuuttoa – yrittäjistäkin lähes kolmasosa, Maaseudun tulevaisuus. 16.12.2019. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.764349>

11 Tuomas Kuhmonen ja Venla Kinnunen, Pirkanmaan nuorten tulevaisuuskuva. 2017.

12 Jarkko Pyysiäinen ja Hilikka Vihinen, Maaseutubarometri 2020, Tutkimusraportti osa 1.

13 Laura Kolbe, 24.11.2020 Monipaikkainen Suomi -työryhmä

14 <https://digivisio2030.fi>

Keskusta
Se kotimainen.